

triptih agate schwarzkobler

Super 16mm, barvni, 78 minut

producent TV Slovenija - kulturno umetniški program & Arsmedia **režija** Matjaž Klopčič
scenarij Matjaž Klopčič, Rudi Šeligo, po literarni predlogi Rudija Šeliga **fotografija** Tomislav Pinter **glasba** Lojze Lebič **montaža** Andreja Bolka **igrajo** Nataša Barbara Gračner, Barbara Cerar, Judita Zidar, Maruša Oblak, Ludvik Bagari, Vlado Novak, Tomaž Gubenšek, Polde Bibič, Ivo Ban

V znamenju vetra, vode in ognja so naslovi poameznih epizod tega **Triptiha Agate Schwarzkobler**, ki ga je Matjaž Klopčič posnel po romanu Rudija Šeliga za nacionalno televizijo. Če namesto vetra rečemo zrak, imamo tri elemente. Torej manjka še četrti – zemlja. To bi seveda lahko bila ta pokrajina, ki je zjutraj videti tako očarljiva v fotografiji Tomislava Pintera, vendar ne smemo prezreti, da je v njej prvo in edino človeško bitje ženska in da je vrh tega prav ta tista, ki jo prva uzre, se pravi, da to zemeljsko pokrajino vidimo skozi njene oči. To poudarjamo zato, ker imamo prav žensko na sumu, da ima v tem filmu vlogo četrtega elementa. Ženska kot naravni element, ženska, "elementarna" kot zemlja? Ali vsaj kot žival, tista mačka, ki včasih dremlje v kakšnem kotu filma, a je vseeno premalo, da bi Klopčičevo Agato navezala na to mitološko fantazmatiko ženske kot tiste, ki v človeški vrsti zastopa "naravni element", oziroma v kateri je ženska poželjiva zaradi svojega "živalskega aspekta", kot bi rekel Georges Bataille. Prej kot temu "arhetipu" bi Agata ustrezala neki drugi "paradigmi" ženske, ki jo je Freud zastavil z vprašanjem, kaj "ženska sploh hoče" (Was will das Weib?), pred njim pa že Nietzsche z definicijo ženske kot "nedoumljive in zagonetne". Ampak ta Agata ni takšna ali vsaj ne v tolikšni meri, kot je sam film videti "nedoumljiv in zagoneten". Televizijskemu gledalcu najbrž ni bilo lahko: če ni mogel pristati na to, da gleda film z Agatinimi očmi, ga verjetno ni dolgo gledal. Gledati film z "Agatinimi očmi" pomeni sprejeti njeno fantazmatiko vizijo ali,

natančneje, gledati "ženske fantazije" po scenariju in v režiji Matjaža Klopčiča. V teh fantazijah so nemara zajete vse njegove prejšnje filmske junakinje, če ne gre prej za to, da je od njih preostala ženska zgolj kot fantazma. Hočem reči, da tale Agata ne obstaja toliko kot neko konkretno bitje, marveč prej kot nekakšna zastopnica "ženske psihe". Tej se zdi neznosno delo v pisarni, a ne zato, ker bi bilo samo delo tako mukotrpno (saj je videti vse prej kot to, čisti dolgčas), kakor pa zaradi nenehne navzočnosti erotičnih nagibov, vzgibov, impulzov in celo šefovega spolnega nadlegovanja, čeprav se nikoli dobro ne ve, ali so ti erotični nagibi, vzgibi in spolno nadlegovanje dejanski, realni, ali pa si jih Agata umišlja (ta dvoumnost je tudi edino jamstvo, da Klopčičev **Triptih Agate Schwarzkobler** ni še en primer ženske histerije). Očitno pa je, da se Agati "to" upira: naj je ta bolj ali manj pritažena erotika in seksualnost dejanska ali domišljajska, vsekakor je videti travmatična, tako zelo, da se ji v fantazmi vsi ti moški iz pisarne prikažejo kot rabljivi, ki bi jo najrajši utopili kot čarovnico (najbrž samo zato, ker se ji upirajo njihove skušnjave). Da, vse kaže, da je prav ta "moška spolnost" tisto, kar se Agati najbolj upira, kot je videti v naslednji epizodi v kinu, kjer njenega prijatelja prav ob gledanju Klopčičeve **Sedmine** popade divja spolna sla, v kateri se potem neki drugi moški do kraja osmeši v svoji napihnenosti in agresivnosti. Nič čudnega, če je v zadnji epizodi moški že pravi monster, ki ga ženske v priklicevanju apokalipse strašijo s simbolno vsestransko obremenjeno živaljo (kačo). Toda vsa ta simbolika in bolesta fantazmatika delujeta kot včasih prav zmedena in puščobna estetska parada, ob kateri se gledalec na trenutke sprašuje, ali je ne bi rajši spustil mimo.

Zdenko Vrdlovec

Nataša Barbara Gračner